

ПОЛОЖЕННЯ

про порядок визнання результатів навчання, отриманих у процесі неформальної освіти в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького

1. Загальні положення

Визнання результатів навчання у неформальній освіті спрямоване на підтримку навчання людини впродовж життя. Відповідно до Закону України «Про освіту» від 05.09.2017 № 2145-VIII, Стаття 8. особа реалізує своє право на освіту впродовж життя шляхом формальної, неформальної, інформальної освіти. Держава визнає ці види освіти, створює умови для розвитку суб'єктів освітньої діяльності, що надають відповідні освітні послуги, а також заохочує до здобуття освіти всіх видів.

«Положення про порядок визнання результатів навчання, отриманих у процесі неформального навчання в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького» (далі – Університету) розроблене на підставі Закону України «Про освіту» від 05.09.2017 № 2145-VIII; Закону України «Про вищу освіту» 01.07.2014 №1556-VII; Постанови Кабінету Міністрів від 23.11.2011 р. № 1341 «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій» зі змінами відповідно до Постанови від 12 червня 2019 р. № 509; стандартів вищої освіти; нормативно-правових актів у галузі вищої освіти; Європейського керівництва з валідації результатів неформальної та інформальної освіти (Cedefop, 2015), Порядку визнання у вищій та фаховій передвищій освіті результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти (Наказ Міністерства освіти і науки України 08 лютого 2022 року № 130 Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 16 березня 2022 р. за № 328/37664,

Мета цього положення – регламентування, встановлення єдиного порядку валідації результатів навчання, отриманих у неформальній освіті

здобувачами усіх рівнів вищої освіти та нормативне забезпечення процедури визнання результатів навчання (знань, умінь, навичок, способів мислення, інших якостей), які особа набула шляхом неформального навчання і демонструє для визнання у процесі опанування певної освітньої програми або освітніх компонент.

У цьому Положенні терміни вживаються в такому значенні:

Кваліфікація – визнана уповноваженим суб'єктом та засвідчена відповідним документом стандартизована сукупність здобутих особою компетентностей (результатів навчання). Кваліфікація вважається частковою в разі здобуття особою частини компетентностей відповідного рівня Національної рамки кваліфікацій, що визначені відповідним стандартом.

Компетентність – динамічна комбінація знань, умінь, навичок, способів мислення, поглядів, цінностей, інших особистих якостей, що визначає здатність особи успішно соціалізуватися, провадити професійну та / або подальшу навчальну діяльність.

Неформальна освіта – це освіта, яка здобувається, як правило, за освітніми програмами та не передбачає присудження визнаних державою освітніх кваліфікацій за рівнями освіти, але може завершуватися присвоєнням професійних та / або присудженням часткових освітніх кваліфікацій.

Освітня кваліфікація – це визнана закладом освіти чи іншим уповноваженим суб'єктом освітньої діяльності та засвідчена відповідним документом про освіту сукупність встановлених стандартом освіти та здобутих особою результатів навчання (компетентностей).

Освітня програма – єдиний комплекс освітніх компонентів (предметів вивчення, дисциплін, індивідуальних завдань, контрольних заходів тощо), спланованих і організованих для досягнення визначених результатів навчання.

Результати навчання – знання, уміння, навички, способи мислення, погляди, цінності, інші особисті якості, набуті у процесі навчання, виховання та розвитку, які можна ідентифікувати, спланувати, оцінити і виміряти та які особа здатна продемонструвати після завершення освітньої програми або

окремих освітніх компонентів. Результати навчання та компетентності, необхідні для присудження освітніх та / або присвоєння професійних кваліфікацій, можуть досягатися та здобуватися у системі формальної, неформальної чи інформальної освіти.

Формальна освіта – це освіта, яка здобувається за освітніми програмами відповідно до визначених законодавством рівнів освіти, галузей знань, спеціальностей (професій) і передбачає досягнення здобувачами освіти визначених стандартами освіти результатів навчання відповідного рівня освіти та здобуття кваліфікацій, що визнаються державою.

ЄКТС є системою накопичення та перезарахування (трансферу) кредитів, що орієнтована на особу, яка навчається, основана на принципах прозорості процесів навчання, викладання та оцінювання. Мета системи полягає у сприянні плануванню, реалізації та оцінюванню освітніх програм і мобільності студентів за допомогою визнання навчальних досягнень, кваліфікацій і періодів навчання.

Кредит Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (далі – кредит ЄКТС) – одиниця вимірювання обсягу навчального навантаження здобувача вищої освіти, необхідного для досягнення визначених (очікуваних) результатів навчання. Обсяг одного кредиту ЄКТС становить 30 годин. Навантаження одного навчального року за денною формою навчання становить, як правило, 60 кредитів ЄКТС. Кредити присвоюються учасникам після завершення необхідної навчальної діяльності та досягнення відповідних результатів навчання, що підтверджується належним оцінюванням. Кількість кредитів, що присвоюється учаснику, який демонструє досягнення результатів навчання, дорівнює кількості кредитів, що відповідають освітньому компоненту.

Мета визнання результатів навчання – вияв і оцінювання певного обсягу знань, умінь, навичок, компетентностей, отриманих у неформальній освіті.

Предметом визнання є отримані у неформальній освіті результати

навчання, які відповідають наступним критеріям:

- є чіткими і однозначними, дозволяють чітко окреслити зміст вимог до здобувача вищої освіти;
- є діагностичними (тобто ініційовані до визнання результати навчання повинні мати об'єктивні ознаки їх досягнення чи недосягнення);
- є вимірюваними (тобто є способи та шкала для вимірювання досягнення результату прямими або непрямими методами, рівнів досягнення складних результатів);
- сформульовані відповідно до правил (визначена сфера та ієрархічний рівень, якому відповідає результат навчання; визначене дієслово відповідного рівня; вказано предмет вивчення або предмет дії, а саме – іменник, що вживається за дієсловом; вказують на умови / обмеження, за яких необхідно демонструвати результат навчання).

Впровадження процедури забезпечення якості визнання результатів неформального навчання є складовою системи внутрішнього забезпечення якості освітніх Університетів.

2. Порядок та процедури визнання результатів неформальної освіти

Визнання Університетом результатів неформального навчання особи - це комплекс процедур, що встановлюють їх відповідність результатам навчання, передбаченим відповідною освітньою програмою (результатам навчання певних освітніх компонентів або програмним результатам навчання), або певному рівню освіти, за підсумками чого приймається рішення про можливість зарахування особі певних освітніх компонентів (складових освітніх компонентів) відповідної освітньої програми (у тому числі, в рамках її вибіркової складової).

Визнання університетом результатів неформального навчання особи передбачає **такі процедури:**

2.1. Подання особою заяви щодо визнання

Вимоги до заяв і документів, що подаються:

Здобувач вищої освіти звертається із заявою на ім'я першого проректора Університету з проханням про визнання результатів навчання у неформальній освіті та декларацію про попереднє навчання та додаткові документи, які підтверджують наведену у декларації про попереднє навчання інформацію (за наявності).

Декларація про попереднє навчання повинна містити:

прізвище, ім'я, по батькові (за наявності);

опис результатів неформального навчання, щодо визнання яких подається заява;

інформацію про суб'єкта, який здійснював неформальне навчання або з яким пов'язана професійна, громадська або інша діяльність (за наявності), під час якої здобувались відповідні результати навчання;

інформацію про попереднє навчання та досвід діяльності заявника, під час яких здобувались результати неформального навчання, зокрема, періоди неформального навчання та/або відповідної діяльності (за наявності);

перелік додаткових документів, що надаються заявником для підтвердження інформації про неформальне навчання (за наявності)

2.2. Процедура визнання

2.2.1. За дорученням першого проректора розпорядженням директора інституту/декана факультету/ проректора із заочної форми навчання/ завідувача аспірантурою та докторантурою створюється комісія, до якої входять: гарант освітньої програми, на якій навчається здобувач, завідувач відповідної кафедри, науково-педагогічні працівники, які викладають дисципліни, результати навчання з яких відповідають тим, що пропонуються до визнання заявником як результати навчання, здобуті у неформальній освіті.

2.2.2. Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті дозволяється для освітніх компонентів, які починають викладатися з другого семестру. Процедура визнання результатів проводиться у семестрі, який

передусє семестру, у якому згідно з навчальним планом конкретної освітньої програми передбачено вивчення певної дисципліни. Обмеження зроблено з урахуванням ймовірності здобувача не підтвердити свої результати навчання у неформальній освіті.

2.2.3. Відповідальність за консультативну допомогу заявникам щодо заповнення декларацій про попереднє навчання, зокрема, щодо опису результатів неформального навчання для їх подальшого співставлення з результатами навчання, передбаченими відповідною освітньою програмою, або певним рівнем освіти несе гарант цієї освітньої програми

2.2.4. Гарант освітньої програми і куратор ЄКТС здійснює аналіз достатності інформації щодо здобутого заявником попереднього досвіду та результатів неформального навчання заявника та перевірку наданої заявником інформації.

2.2.5. Для підтвердження або уточнення необхідної інформації Університет направляє запити до зазначених у декларації про попереднє навчання суб'єктів, які здійснювали неформальне навчання або де здійснювалася професійна, громадська або інша діяльність, під час якої заявником здобувались результати неформального навчання. Відповіді зазначених суб'єктів приймаються до розгляду як додаткові документи (матеріали), які засвідчують наведену заявником інформацію. У випадку направлення запиту до суб'єкта, який здійснював неформальне навчання або де здійснювалася професійна, громадська або інша діяльність, під час якої здобувались відповідні результати навчання, термін розгляду заяви про визнання може бути продовжений, про що Університет інформує заявника. За результатами аналізу, перевірки отриманої інформації Університет приймає рішення про можливість проводити подальші процедури визнання

2.3. Права та обов'язків учасників процесу визнання

2.3.1. Процес оцінювання і підтвердження результатів неформального навчання орієнтований на освітні потреби здобувачів усіх рівнів МДПУ імені Богдана Хмельницького та забезпечує їм наступні права:

- право на ініціативу щодо початку процесу визнання результатів неформальної освіти;
- право на прозорість, справедливість, об'єктивність;
- право на рівний доступ до процесу оцінювання і визнання у людей з особливими потребами;
- право власності на результати оцінювання та захист особистих даних;
- право на апеляцію

2.3.2.Порядок визнання результатів неформального навчання в Університеті затверджується колегіальним органом управління Університету та оприлюднюється на його офіційному вебсайті. Університет забезпечує інформування здобувачів освіти та інших зацікавлених сторін, зокрема, через свій офіційні вебсайт, щодо організації процедур визнання результатів неформального навчання, у тому числі фінансових умов.

2.3.3.У процесі визнання Університетом результатів неформального навчання не підлягають розгляду документи, що підтверджують неформальне навчання та/або професійну, громадську чи іншу діяльність, видані на тимчасово окупованій території України або території держави, визнаної Верховною Радою України державою-агресором або державою-окупантом.

2.3.4.У рамках процедур визнання результатів неформального навчання не підлягають визнанню результати навчання, визначені у професійних стандартах та/або стандартах, встановлених міжнародними конвенціями або договорами, стороною яких є Україна, для професій, для яких запроваджено додаткове регулювання (для освітніх програм, за якими здійснюється підготовка фахівців відповідних професій), крім випадків передбачених відповідними конвенціями або договорами.

2.3.5.Усі сторони процедури оцінювання і визнання результатів неформальної освіти повинні мати сформульовані власні обґрунтовані судження.

2.3.6.Визнані Університетом результати неформального навчання

використовуються для реалізації академічних прав заявника (зарахування заявнику певних освітніх компонентів освітньої програми, окремих видів навчальної роботи в межах певних освітніх компонентів освітньої програми, формування індивідуальної освітньої траєкторії).

2.3.7. Інформація щодо процесу оцінювання, цілей валідазації, тривалості і вартості процедури, можливостей отримання консультації має бути відкритою.

2.3.8. На усіх рівнях системи оцінювання і підтвердження результатів неформальної освіти необхідно дотримуватись і створювати максимально сприятливі та відповідні до специфіки цих результатів умови

2.3.9. Якщо інформація, наведена у декларації про попереднє навчання, та додаткові документи, надані заявником та/або суб'єктом (суб'єктами) неформального навчання, не дозволяють ідентифікувати результати неформального навчання заявника для їх подальшого співставлення з результатами навчання, передбаченими відповідною освітньою програмою, або наведена у декларації про попереднє навчання інформація щодо неформального навчання або досвіду діяльності заявника не підтверджується, Університет повертає документи заявнику без подальшого розгляду із зазначенням підстав прийняття такого рішення.

2.3.10. Оскарження такого рішення здійснюється відповідно до Порядку визнання результатів неформального навчання, затвердженого Університетом.

2.3.11. Здобувач освіти не може бути звільненим від атестації за підсумками визнання результатів неформального навчання

2.3.12. Університет несе відповідальність за створення умов для визнання результатів навчання осіб з особливими потребами

2.4. Терміни розгляду заяв щодо визнання

Строк розгляду заяви та прийняття рішення про можливість/неможливість проводити подальші процедури визнання на основі наданої заявником інформації становить не більше десяти робочих днів. У разі направлення запитів про підтвердження або уточнення необхідної інформації до зазначених у декларації про попереднє навчання суб'єктів, які здійснювали неформальне

навчання або де здійснювалася професійна, громадська або інша діяльність, під час якої заявником здобувались результати неформального навчання, строк розгляду заяви продовжується до отримання зазначеної інформації та її опрацювання Університетом

2.5.Перелік (опис) обмежень, встановлених Університетом щодо визнання результатів неформального навчання

2.5.1.Визнання результатів навчання у неформальній освіті розповсюджується лише на обов'язкові дисципліни ОП, оскільки вибіркові дисципліни здобувач обирає самостійно за власними особистими, професійними інтересами для розширення освітніх можливостей, культурного і фахового зростання.

2.5.2.Комісія може визнати результати навчання у неформальній освіті в обсязі не більше 10% від загального обсягу конкретної ОП.

2.5.3.Загальний обсяг освітніх компонентів освітньої програми, що зараховуються здобувачу освіти за підсумками визнання результатів неформального навчання, не може перевищувати 25 відсотків відповідної освітньої програми (для спеціальностей галузей знань: 12 «Інформаційні технології» не може перевищувати 35 відсотків; 25 «Воєнні науки, національна безпека, безпека державного кордону» - 50 відсотків відповідної освітньої програми).

2.6.Забезпечення надійності та якості процедур визнання

2.6.1.Процедура визнання результатів навчання у неформальній освіті має забезпечити ідентифікацію результатів навчання для формального визнання, що зумовлює їх підтвердження для врахування оцінки визнання аналогічних результатів навчання у системі оцінювання освітньої компоненти (або її елементів) освітньої програми. Тому здобувача ознайомлюють із програмою навчальної дисципліни (результати навчання з якої відповідають заявленим до визнання результатам навчання, здобутим заявником у неформальній освіті) та переліком питань, які виносяться на підсумкове оцінювання. Якщо навчальним планом передбачено виконання письмової роботи з даної дисципліни (курсової

роботи, есе, реферату тощо), то здобувача ознайомлюють із переліком тем письмової роботи. Також здобувача ознайомлюють із критеріями оцінювання та правилами оскарження результатів.

2.6.2. На підставі інформації, що міститься у декларації про попереднє навчання та наданих документах, Університет здійснює співставлення результатів неформального навчання заявника з результатами навчання, передбаченими відповідною освітньою програмою. Співставлення задекларованих заявником результатів неформального навчання з результатами навчання, передбаченими відповідною освітньою програмою, передбачає їх аналіз і порівняння за змістом та рівнем складності. За результатами співставлення фахова комісія приймає рішення щодо відповідності/невідповідності задекларованих результатів неформального навчання заявника певним результатам навчання, передбаченим обов'язковою складовою освітньої програми, та ідентифікує результати навчання, які підлягають оцінюванню.

2.6.3. У випадку невідповідності задекларованих результатів неформального навчання заявника результатам навчання, передбаченим обов'язковою складовою освітньої програми Університету, Університет розглядає можливість визнання таких результатів навчання в рамках вибіркової складової освітньої програми, за якою навчається заявник. Обов'язковою умовою визнання результатів неформального навчання заявника в рамках вибіркової складової освітньої програми є відповідність цих результатів навчання рівню освіти, на якому реалізується освітня програма

2.6.4. Фахова комісія, викладач навчальної дисципліни, результати навчання з якої є адекватними заявленим до визнання, і куратор ЕКТС (який представлятиме інтереси здобувача) визначають форму і методи оцінювання результатів навчання відповідно до освітньої програми. Методи демонстрації та вимірювання результатів неформального навчання заявника можуть відрізнитись від методів, які застосовуються для здобувачів освіти в рамках відповідної освітньої програми, водночас вони повинні забезпечувати змістову

валідність оцінювання.

2.6.5. Фахова комісія визначає методологію процесу визнання шляхом оцінювання і підтвердження відповідно до специфіки результатів навчання (загальним, професійним компетентностям; конкретним результатам, зафіксованим в знаннях, уміннях, навичках, компетентностях, що відповідають освітній компоненті, або ж її елементу (темі, змістовному модулю тощо). Форма, методи і засоби оцінювання визначаються відповідно до заявленого до визнання результату навчання (тести, письмова робота, колоквиум, творче завдання, практичне завдання, опитування, письмовий екзамен, практичний тест, самооцінка, демонстрація досвіду у певному виді діяльності тощо).

2.6.6. Методи демонстрації та вимірювання результатів неформального навчання заявника можуть відрізнятися від методів, які застосовуються для здобувачів освіти в рамках відповідної освітньої програми, водночас вони повинні забезпечувати змістову валідність оцінювання.

2.6.7. У випадку, якщо за підсумками визнання результатів неформального навчання визнається тільки частина результатів навчання, передбачених певним освітнім компонентом, заявнику зараховуються окремі види навчальної роботи за таким освітнім компонентом.

2.6.8. У випадку прийняття Університетом рішення про можливість визнання результатів неформального навчання заявника в рамках вибіркової складової освітньої програми Університету, за підсумками визнання таких результатів навчання Університет зараховує заявнику певну кількість кредитів вибіркової складової освітньої програми, відображеними в індивідуальному навчальному плані як один чи декілька вибіркових освітніх компонентів. Обсяги таких освітніх компонентів у кредитах ЄКТС визначаються Університетом на основі інституційної практики призначення кредитів ЄКТС освітнім компонентам.

2.6.9. Загальний обсяг освітніх компонентів освітньої програми, що зараховуються здобувачу освіти за підсумками визнання результатів неформального навчання, не може перевищувати 25% відповідної освітньої

програми (для спеціальностей галузей знань: 12 «Інформаційні технології» не може перевищувати 35 відсотків; 25 «Воєнні науки, національна безпека, безпека державного кордону» - 50 % відповідної освітньої програми)

2.6.10. Критерії, які застосовуються для оцінювання, мають бути сформульовані максимально зрозуміло, прозоро, однозначно та відповідати тим критеріям, за якими оцінюються аналогічні до заявлених програмні результати навчання, зазначені в освітній компоненті освітньої програми, за якою заявник навчається.

2.6.11. Фахова комісія дає 10 робочих днів для підготовки здобувача до підсумкового заходу (з кожної дисципліни) та 20 робочих днів для написання письмової роботи (за наявності).

2.6.12. Фахова комісія виставляє підсумкову оцінку за шкалою ЄКТС. Отримана оцінка враховується залежно від бальної ваги результату, або результатів навчання, заявлених в освітній компоненті освітньої програми. Якщо здобувач отримав менше 60 балів, або ж кількісного показника програмного результату навчання, то йому не зараховуються заявлені ним для визнання результату навчання, отримані у неформальній освіті. За підсумками оцінювання фахова комісія формує протокол, у якому міститься висновок для директора інституту/декана факультету/ проректора із заочної форми навчання/ завідувача аспірантурою та докторантурою про визнання або невизнання результатів навчання з відповідної дисципліни.

2.6.13. Перезараховані результати навчання з дисципліни фіксується в індивідуальному навчальному плані здобувача вищої освіти. При перезарахуванні результатів навчання з навчальної дисципліни відповідно до рішення фахової комісії до залікової книжки та навчальної картки здобувача вносяться: назва дисципліни, загальна кількість годин / кредитів, оцінка та підстава щодо перезарахування результатів неформальної освіти (номер протоколу).

2.7. Створення необхідних умов для визнання результатів навчання осіб з особливими потребами

Університет несе відповідальність за створення умов для визнання результатів навчання осіб з особливими потребами

2.8. Порядок оскарження рішень щодо визнання

У разі негативного висновку комісії щодо визнання результатів навчання здобувач має право звернутися із заявою про апеляцією до ректора. Ректор створює наказом апеляційну комісію у складі першого проректора, директора інституту/декана факультету/ проректора із заочної форми навчання/ завідувача аспірантурою та докторантурою та науково-педагогічних працівників випускової кафедри, які не входили до комісії, яка проводила процедуру визнання. Апеляційна комісія за результатами розгляду скарги приймає обґрунтоване рішення про повне або часткове задоволення скарги чи про залишення поданої скарги без задоволення.

3. Прикінцеві положення

3.1. Це Положення набуває чинності після його ухвалення вченою радою університету і затверджується наказом ректора

3.2. Зміни та доповнення до цього Положення вносяться за рішенням Вченої ради університету й затверджуються наказом ректора

Виконавець

ПОГОДЖЕНО

Провідний юристконсульт